

Revisiun totala

Contract normal da lavur per l'economia da chasa (DG 535.200)

Rapport explicativ

I. Situaziun actuala

Per realisar il postulat Schmid-Federer 12.3266 dals 16 da mars 2012 "Cundiziuns giuridicas generalas per la migraziun circulara a la tgira da persunas attempadas", ch'è vegnì acceptà, ha il cussegl federal publitgà ils 8 da matg 2015 in rapport ch'è vegnì elavurà dal secretariat da stadi per l'economia (SECO). Il rapport mussa differentas vias per reglar las cundiziuns da lavur da las migrantas circularas, lascha però averta la dumonda, tge soluziun che saja da preferir.

Sin quai ha la confederaziun fatg differentas lavurs e scleriments. Ils custs da las consequenzas da la regulaziun èn vegnids stimads ed ils circuls interessads èn vegnids consultads. La finala èsi vegnì proponì che la confederaziun duai elavurar in model d'in contract normal da lavur (CNL) chantunal ch'ìls chantuns pudessan surpigliar sche necessari. En ina grupp da lavur cun ils chantuns è sin quai vegnì elavurà in tal model. Sin basa dals resuns dals circuls interessads è el vegnì adattà anc ina giada.

II. Assistenza durant 24 uras

Il motiv per il postulat Schmid-Federer è stada la situaziun da lavur d'uschenumnadas "migrantas circularas", er numnadas "migrantas da tgira" u "live-ins" da pajais da l'Europa da l'ost. Questas lavurantas vegnan savens per 2 fin 4 emnas en Svizra per furnir prestaziuns da tegnairchasa u prestaziuns d'agid e d'assistenza per ina persuna attempada en ses dachasa (da quai ston vegnir cunfinadas cleramain prestaziuns da tgira, per las qualas valan autras reglas). Per regla vivan ellas ensemen cun la persuna attempada en la medema chasada ed èn pervia da questa vischinanza savens disponiblas durant 24 uras al di per far differentas lavurs da tegnairchasa sco cuschinar, far cumissiuns, nettegiar e.u.v. La lavur d'assistenza sco tala dependa da las singulas relaziuns concretas.

Suenter la durada da la perioda da lavur vegnan las migrantas circularas u live-ins substituidas dad autras e returnan en lur patria savens per la medema perioda, sco che l'engaschament da

lavor ha durà. Alura returnan ellas puspè en Svizra, per regla per lavorar puspè en la medema chasada.

Durant ils ultims onns èn adina puspè vegnidas publicas relaziuns da lavor precaras en il sector da l'assistenza durant 24 uras. En quest connex èn vegnids tematisads per gronda part il pajament insufficient u la mancanza da temp da paus e da temp liber.

III. Basegn d'agir

Las relaziuns da lavor en l'economia da chasa na suttastattan betg a la lescha federala davart la lavor en l'industria, en il mastergrn ed en il commerzi (lescha da lavor, LL; CS 822.11), ma bain vegnan regladas en contracts normals da lavor chantunals. Quests contracts normals da lavor han in caracter dispositiv, q.v.d. els valan mo, sche nagina autra regulaziun n'è vegnida concludida (art. 360 al. 1 dal dretg d'obligaziuns, DO; CS 220). En vista a questa situaziun datti en spezial in basegn d'agir en quel senn ch'ils temps da lavor ed ils temps da paus sco er la salarisaziun dals temps da preschientscha (disponibladad sin clom) ston vegnir reglads. Sin basa da la situaziun sin stgalim federal descritta qua survart sto vegnir tschernida la via sur ils contracts normals da lavor chantunals.

Pervia da quai sto vegnir adattà il contract normal da lavor per l'economia da chasa (CNL GR; DG 535.200) che vala en il chantun Grischun.

La salarisaziun d'employadas d'economia da chasa è dal rest vegnida reglada da la confederaziun ils 20 d'october 2010 sa basond sin l'art. 360a DO cun fixar salaris minimals obligatorics (ordinaziun davart il contract normal da lavor per las lavorantas e per ils lavorants en l'economia da chasa, CNL per l'economia da chasa; CS 221.215.329.4).

IV. Puncts centrals da la revisiun

Il punct central da la revisiun èn disposiziuns per tegnair quint da la situaziun da las live-ins. Ellas sa basan sin il model CNL da la confederaziun per reglar l'assistenza durant 24 uras.

Per garantir entradas minimalas che garanteschon l'esistenza vegni pretendì che almain 7 uras per di vegnian quintadas sco uras da lavor, sche la relaziun dal temp da preschientscha e da temp da lavor prestà effectivamain na constat betg. Uschia duai vegnir garantì ch'in salari, che pussibilitescha in'esistenza, po tuttina vegnir obtegnì, sch'il temp da preschientscha è relativamain aut ed il temp da lavor effectiv è relativamain bass, en spezial, sch'ina autra activitad na po betg vegnir pratigada pervia da la dimensiun dal temp da preschientscha.

Descritta pli cleramain vegn alura la regulaziun concernent l'alloschi e l'alimentaziun. En quest connex vegni pretendì – ultra d'in alloschi sufficient sco er da la pussaivladad da duvrar er la cuschina ed il bogn – in access illimità a l'internet cun resguardar las disposiziuns da la protecziun da datas.

Plinavant vegni reglà ch'in supplement da paja sto vegnir pajà per il temp da lavur che vegn prestà durant la notg.

Nova è ultra da quai la salarisaziun dal temp da preschientscha. Il temp da preschientscha è quel temp ordaifer il temp da lavur, durant il qual la forza da lavur sto star a disposiziun per acziuns da lavur (disponibladad sin clom). La salarisaziun da quest temp da preschientscha dependa da la dumonda, quant savens che acziuns da lavur ston vegnir prestadas durant quest temp. I vegn differenzià tranter acziuns da lavur raras, regularas e frequentas.

Adattada vegn l'obligaziun da documentaziun. Per proteger las migrantas circularas ston il temp da lavur prestà, il temp da preschientscha, il temp da lavur prestà durant il temp da preschientscha, il temp da lavur durant la notg, las uras supplementaras, las pausas, il temp liber e las vacanzas vegnir documentads da las patrunas e dals patruns.

Dal rest vegnan bleras disposiziuns repassadas redacziunalmain e formalmain, senza ch'il cuntegn sco tal vegnia midà, essend ch'il CNL GR è en vigor gia dapi la fin da l'onn 1987 quasi tal e qual. Tut quests puncts pretendan ina revisiun totala.

V. Procedura d'audiziun

Tenor l'art. 359a al. 2 DO sto il contract normal da lavur, avant ch'el vegnia relaschà, vegnir publitgà adequatamain, fixond in termin, entaifer il qual mintgin che po far valair vardaivlamain in interess, po prender posiziun en scrit en chaussa; ultra da quai ston vegnir tadladas las federaziuns professiunalas e las uniuns d'utilitad publica interessadas.

VI. Explicaziuns davart las singulas disposiziuns

Art. 1

Alinea 1: Il cuntegn da quest alinea corresponda per part a tal da l'art. 1 al. 1 vertent. L'autra part vegn menziunada da nov en l'art. 2.

Alinea 2: Questa disposiziun corresponda a l'art. 2 vertent.

Alinea 3: Qua vegni menziunà explicitamain ch'er ils models d'assistenza durant 24 uras vegnan registrads e reglads cun il CNL GR. I sa tracta da prestaziuns da tegnaarchasa sco er da prestaziuns d'agid e d'assistenza per persunas restrenschidas sco senioras e seniors u persunas cun ina malsogna ubain cun in impediment che basegnan sustegn tar l'economia da chasa. Per regla vivan las emploiadas d'economia da chasa per quest intent er en questa chasada.

Las prestaziuns da las emploiadas d'economia da chasa ston vegnir cunfinadas cleramain da las prestaziuns da tgira en il senn da la lescha federala davart l'assicuranza da malsauns (LAMal; CS 832.10). Prestaziuns da tgira n'èn betg prestaziuns da tegnaarchasa. Ellas èn suttamessas al dretg correspudent e betg al contract normal da lavur qua avant maun.

I sto vegnir rendì attent che persunas sut 18 onns na dastgan betg vegnir occupadas per tals models da 24 uras, er betg sin clom, perquai ch'in scumond da lavurar durant la notg vala per ellas tenor l'art. 12 al. 2.

Alinea 4: Questa disposiziun correspunda a l'art. 1 al. 2 vertent. Il CNL GR n'è betg applitgabel per relaziuns da lavur e per fatgs ch'èn reglads en in contract collectiv da lavur cun vigur lianta (CCL-cvl). Sch'ina persuna lavura pia en differents secturs, dals quals in da quels è reglà en in CCL-cvl, vala per quel il CCL-cvl.

Sch'i existan ultra da quai plirs contracts normals da lavur en il rom d'in engaschament d'ina persuna, p.ex. per las prestaziuns da tegnaarchasa d'ina emploiada sin in manaschi puril il contract normal da lavur qua avant maun, per las lavurs en stalla il contract normal da lavur per la relaziun da lavur agricola, ston vegnir observadas las reglas dal contract normal da lavur che constattan cun ils fatgs respectivs dal contract da lavur. Per l'exempel qua survart valan pia tuts dus contracts normals da lavur, e quai mintgamai per la part respectiva da la lavur en chasa ed en stalla.

Art. 2

Alinea 1: Questa regla era cuntegnida fin ussa en l'art. 1 al. 1. Ella correspunda a l'art. 360 DO, tenor il qual las disposiziuns dal CNL (chantunal) valan directamain per las relaziuns da lavur ch'èn suttamessas ad el, nun ch'i vegnia concludì insatge auter. En quest connex po il CNL prevair che cunvegnas, che divergeschan da singulas da sias disposiziuns, stoppian vegnir fixadas en scrit per esser valaivlas.

I sto vegnir constatà ch'i na dastga betg vegnir divergià da las disposiziuns obligatorias dal DO sco er da la LL, sch'ella è applitgabila. En quest connex ston vegnir menziunads oravant tut ils art. 361 e 362 DO, ils salaris minimals tenor il CNL federal per l'economia da chasa sco er la norma da l'art. 30 LL che po vegnir applitgada er per relaziuns da lavur en l'economia da chasa e tenor la quala persunas sut 15 onns na dastgan da princip betg vegnir emploiadas.

Alinea 2: Questa disposiziun correspunda a l'art. 20 vertent. Il contract normal da lavur chantunal qua avant maun vala – en divergenza dal DO – per las relaziuns da lavur da las emploiadas da chasa, nun ch'i saja vegnì fixà en scrit insatge auter (art. 359 DO). Sch'il contract normal da lavur qua avant maun na cuntegna nagina regulaziun, vala – cun resalva da cunvegna divergentas en il contract da lavur – il DO.

Art. 3

Alinea 1: Questa disposiziun regla il temp da lavur usità che importa sco fin ussa 44 uras per emna. Quai correspunda ad in'emna da 5,5 dis ad 8 uras da lavur per di. Resguardà vegn en quest cas mo il temp da lavur prestà (guardar en quest connex art. 4 al. 3).

Alinea 2: Sco temp da lavur vala il temp, durant il qual vegnan furnidas effectivamain prestaziuns da tegnairchasa resp. prestaziuns d'assistenza u d'agid. Cuntrari a quai na vala il temp da preschientscha betg sco temp da lavur. Sco temp da preschientscha sto vegnir chapì il temp, durant il qual igl exista la disponibladad sin clom resp. il servetsch da pichet. Il temp da preschientscha vala però mo, sche la persuna po duvrar quest temp per sasezza, simplamain cun la disponibladad sin clom respectiva (eventualmain immediata). Sche las emploiadas ston metter a disposiziun lur temp per la patruna u il patron ed èn perquai occupadas cun la persuna che sto vegnir assistida u en outra moda en la chasada, vala quel temp sco temp da lavur.

La disposiziun vertenta da l'art. 3 al. 2 vegn abolida, perquai ch'ella n'è d'ina vart betg pli actuala e perquai ch'ella valeva da l'autra vart independentamain da quai mo sco princip, dal qual ins pudeva divergiar senz'auter.

Art. 4

Questa nova disposiziun vegn integrada per garantir che emploiadas da chasa, che ston star uschè ferm a disposiziun per ina chasada, ch'ellas na pon betg pli pratitgar in'autra activiad da gudogn, survegnian – pervia da las uras ch'ellas pon metter a quint – in salari che po la finala vegnir cumpareglià cun in salari d'ina activiad da gudogn principala. En spezial ston vegnir evità che emploiadas da chasa (oravant tut las live-ins) vegnian engaschadas mo u per gronda

part per il temp da preschientscha ch'è uschè aut ch'ellas na pon betg surpigliar in'autra activitad (p.ex. engaschament per 2 uras temp da lavur e per 12 uras temp da preschientscha) e ch'ellas na gudognian uschia betg avunda per cuvrir lur bains necessaris per viver. Pervia da quai stoi vegnir garantì ch'in tschert dumber d'uras vegnia resguardà sco temp da lavur ed er salarisà correspudentamain, e quai a partir d'in tschert temp che vegn impundì per la patruna u il patrùn (e però er mo sco temp da preschientscha). Uschia vegn furnida er ina contribuziun per impedir il fatg ch'ina persuna, malgrà ch'ella ha ina lavur ed è occupada en ina dimensiun che corresponda quasi ad in'occupaziun cumplaina, stoppia dumandar agid social.

Alinea 1: Tenor l'al. 1 vegnan messas a quint almain 7 uras al di sco temp da lavur, sch'il temp da lavur il medem di importa main che 7 uras ed il temp da preschientscha inclusiv il temp da lavur importa dapli che 7 uras.

Quai vul per exempel dir che 7 uras vegnan messas a quint sco temp da lavur per quel di respectiv, sch'i vegnan prestads in'acziun d'assistenza da 2 uras (= temp da lavur sut 7 uras) ed in temp da preschientscha da 6 uras (temp da preschientscha 6 uras plus temp da lavur 2 uras = 8 uras).

Sche 7 uras vegnan messas a quint sco temp da lavur, vegn quest temp salarisà sco temp da lavur.

Alinea 2: En ils cas che vegnan reglads da l'al. 1 e nua ch'i vegn pia mess a quint temp da lavur, sto er vegnir reglà, co ch'il temp da preschientscha vegn resguardà. Quai è numnadamain decisiv per la salarizaziun. Igl è logic che adina, sche temp da lavur vegn mess a quint, i na sto betg vegnir pajà – supplementarmain a questas 7 uras – in salari per il temp da preschientscha. Il temp total, pia il temp da preschientscha plus il temp da lavur, na dastga effectivamain mai vegnir surpassà cun al metter a quint.

Sche temp da lavur vegn mess a quint, sto anc vegnir deducida dal temp da preschientscha prestà la differenza tranter temp da lavur prestà effectivamain e temp da lavur mess a quint. Sch'i vegn per exempel furnida ina prestaziun d'assistenza da 2 uras (= temp da lavur prestà effectivamain) e sch'i vegn prestà in temp da preschientscha da 6 uras (temp total = 8 uras), vegnan messas a quint 7 uras sco temp da lavur. Sco temp da preschientscha vala mo pli 1 ura, tenor la calculaziun: temp da preschientscha da 6 uras minus 5 uras (las 5 uras èn la differenza tranter il temp da lavur mess a quint da 7 uras ed il temp da lavur prestà effectivamain da 2 uras). Al medem resultan arriván ins dal rest, sch'ins subtrahescha dal temp total (temp da lavur prestà e temp da preschientscha) il temp da lavur mess a quint.

Al. 1 e 2: exempels en ina survista tabellarica:

- indicaziuns en uras

- marcà cun grisch: la regla da l'art. 4 al. 1 e 2 vegn applitgada, q.v.d. i vegn mess a quint temp da lavur

Temp da lavur (TL)	Temp da pre-schientscha (TP)	Temp total (TL + TP)	TL mess a quint	Salarisaziun sco TL	Salarisaziun sco TP
1	1	2	0	1	1
2	2	4	0	2	2
3	3	6	0	3	3
4	4	8	7	7	1
5	5	10	7	7	3
6	6	12	7	7	5
7	7	14	0	7	7
2	5	7	0	2	5
2	6	8	7	7	1
3	4	7	0	3	4
3	5	8	7	7	1
0	7	7	0	0	7
0	8	8	7	7	1

Alinea 3: Qua vegni reglà ch'i na vala betg il temp da lavur mess a quint per calcular il temp da lavur per emna, mabain mo il temp da lavur prestà effectivamain. Quai vul dir tranter auter che uras supplementaras resultan mo, sch'il temp da lavur prestà effectivamain per emna importa dapli che 44 uras. Ultra da quai vala uschia mo il temp da lavur prestà effectivamain (e betg quel mess a quint) per la dumonda, sche uras supplementaras sajan vegnidas prestadas, sch'il salari minimal tenor dretg federal saja applitgabel (a partir da en media 5 uras da lavur per emna tar las medemas patrunas u tar ils medems patrums) u sch'igl existia in'obligaziun da s'assicurar per accidents ordaifer la lavur (a partir da en media 8 uras da lavur per emna tar las medemas patrunas u tar ils medems patrums).

Art. 5

Questa prescripziun correspunda per gronda part a l'art. 4 vertent. Sco uras supplementaras valan quellas uras che surpassan il temp da lavur per emna. Nov è che la maiorenitad per prestar uras supplementaras vegn sbassada – tenor il dretg da lavur actual – da 19 a 18 onns.

Art. 6

Il cuntegn da questa disposiziun correspunda a l'art. 5 vertent. Ma i vegn concretisà tge dretgs che las emploiadas da chasa han concernent dunsena ed alloschi e tgi che sto procurar per quai.

Alinea 1: Sco alimentaziun qualitativamain e quantitativamain sufficiente vegn chapì in nutriment che basta, ch'è equilibrà e saun. In alloschi qualitativamain e quantitativamain sufficient è avant maun, sch'i vegn mess a disposiziun ina chombra che ademplescha las pretensiuns a l'igièna d'abitar, q.v.d. sch'ella ha avunda glisch da di e po vegnir illuminada bain cun glisch

artifiziala, è stgaudada e ventilada sufficientamain. Ultra da quai sto ella pudair vegnir serrada cun la clav, esser mobigliada adequatamain sco er esser gronda avunda ch'il temp da pre-schientscha ed il temp liber possian vegnir passentads en ella. In access a l'internet illimità ch'è svelt avunda er per guardar televisiun online e che garantescha ultra da quai che las datas da l'employada sajan protegidas (p.ex. na dastgan las patronas ed ils patrons registrar naginas datas davart l'utilisaziun da l'internet) è ozendi standard. L'access a l'internet na dastga betg vegnir mess a quint supplementarmain, mabain è cuntegnì en l'alloschi. Ultra da quai sto esser garantì l'access illimità al bogn ed a la tualetta. En quai che pertutga ils pasts exista il dretg da dastgar preparar quels sez en la cuschina e da pudair duvrar ils utensils da cuschina. La lavandaria sto er pudair vegnir duvrada.

Ils custs per questa alimentaziun e per quest alloschi (incl. access a l'internet) furman ina part dal salari. I sa tracta qua da l'uschenumnà "salari en natiralias". En quai che concerna l'autezza resp. la valur da quest salari en natiralias valan tariffas prescrittas che na dastgan betg vegnir surpassadas. Il dretg sin dunsena ed alloschi vala per la durada da la relaziun da lavur, uschia er durant il temp liber e durant las vacanzas. Sch'i na vegn betg fatg diever da l'alimentaziun e da l'alloschi, na vegn correspondentamain betg retschavì in salari en natiralias; pia na dastga betg vegnir mess a quint in salari en natiralias (guardar latiers art. 10 al. 2).

Alinea 2: Il dretg sin in alloschi e sin in'alimentaziun adeguata na sa drizza betg mo envers las patronas ed ils patrons, mabain er envers las personas ch'èn responsablas per il tegnairchasa. Igl è numnadamain senz'auter pussaivel che l'engaschament succeda sur in biro d'emprest da persunal. Quai vul dir che nagin da vart da la patrona formala u dal patron formal na viva en la chasada en dumonda. Perquai duain er esser responsablas per la dunsena e per l'alloschi personas che vivan efectivamain en la chasada resp. che portan la responsabladad per tala.

Art. 7

Alinea 1: Da princip sto il salari vegnir fixà en in contract e pajà correspondentamain. Il salari minimal prescrit dal dretg federal vala en quest connex stringentamain per tut las employadas da chasa che na lavuran – en la media mensila – betg main che 5 uras tar la medema patrona u tar il medem patron (concernent las 5 uras sto vegnir resguardà il temp da lavur prestà efectivamain). Per il sector ch'il dretg federal na regla betg, pia en cas da main che 5 uras da lavur prestadas efectivamain, vegn er prescrit en il contract normal da lavur qua avant maun il salari minimal federal sco salari minimal che vala per il chantun Grischun.

Il salari importa actualmain senza supplements (per vacanzas, per uras supplementaras e.u.v.) brutto:

Scolaziun	Salari per ura	Salari mensil*
senza imprendissadi	fr. 18.90	fr. 3603.60
senza imprendissadi cun in'experientscha professiunala da 4 onns en l'economia da chasa	fr. 20.75	fr. 3956.35
cun imprendissadi cun AFP u cun ina furmaziun fundamentala professiunala da 2 onns	fr. 20.75	fr. 4356.75
cun imprendissadi cun AFQ u cun ina furmaziun fundamentala professiunala da 3 onns	fr. 22.85	fr. 4356.75

**sin basa d'ina emna da 44 uras e da 12 salaris mensils per onn*

Tenor quai sa drizza tant il salari per il temp da lavur prestà effectivamain sco er per il temp da lavur mess a quint tenor l'art. 4.

Alinea 2: Lavurs durant la notg, pia tranter las 23.00 e las 6.00, ston vegnir indemnissadas cun in supplement da paga da 25 %. Quai vala mo per il temp da lavur prestà effectivamain durant la notg e betg per il temp da preschientscha durant la notg.

Sch'i vegn mess a quint temp da lavur (art. 4), sto vegnir erui, quantas uras da quest temp da lavur mess a quint ch'èn vengidas prestadas effectivamain sco temp da lavur durant la notg. Per quellas uras sto vegnir pajà il supplement. Sch'i vegn per exempel furnida in di ina prestaziun d'assistenza da 2 uras (1 da quellas durant la notg) e sch'il temp da preschientscha importa 6 uras, vengnan messas a quint e pajadas finalmain 7 uras sco temp da lavur; per 1 ura datti però in supplement da 25 %. 1 ura sto vegnir pajada sco temp da preschientscha (guardar latiers art. 8).

Art. 8

Questa nova regla è concepida spezialmain per la situaziun da las live-ins resp. per l'assistenza durant 24 uras. In'assistenza durant 24 uras è normalmain caracterisada da lungs temps da preschientscha ch'èn colliads cun lavurs da tuttas uras da di e da notg. Dapli lavurs che vengnan prestadas durant il temp da preschientscha e pli intensiva che l'intensidad da l'assistenza è. Ils temps da preschientscha ston mintgamai vegnir indemnissads tenor la graduaziun da l'intensidad d'assistenza. L'intensidad vegn mesurada a maun da las lavurs da notg, perquai che quellas èn spezialmain stentusas.

Il temp da preschientscha vegn indemnissà cun 25 % dal salari u cun 25 % dal salari minimal, sch'i dat en media per mais mo fin maximalmain 3 acziuns da lavur da notg per emna, q.v.d. il cunfin sa chatta en la media mensila tar totalmain var 12 fin 13 acziuns da lavur da notg.

En cas da dapli che 3 acziuns da lavur per emna e fin ad 1 per notg, quai che corresponda ad ina media mensila tranter 13 e 30 acziuns da lavur da notg, sto il temp da preschientscha vegnir indemnissà cun 35 % dal salari u dal salari minimal.

En cas da dapli che 1 accziun da lavur per notg, quai che corresponda ad ina media mensila da 30 accziuns da lavur da notg, èn debitads per il temp da preschientscha 50 % dal salari u dal salari minimal.

En quest cas èsi natiral ch'il temp durant las accziuns da lavur vala sco temp da lavur. Mo il temp cun disponibladad sin clom ordaifer las accziuns da lavur vala sco temp da preschientscha.

En quest lieu stoi vegnir rendì attent al fatg che las patronas ed ils patrons han in'obligaziun d'assistenza per lur emploiadas. Tenor l'art. 328 DO, dal qual i na dastga betg vegnir divergià a disfavur da la lavuranta u dal lavurant, ston las patronas ed ils patrons prender in resguard commensurà da la sanadad da las lavurantas e dals lavurants e las mesiras necessarias e giustifitgadas per lur protecziun. En quel senn stoi vegnir giuditgà sco inadmissibel, sch'ina emploiada u in emploià da chasa sto star si – en il rom d'ina assistenza durant 24 uras – pliras giadas mintga notg, e quai per in temp pli lung. En tals cas ston las patronas ed ils patrons prender mesiras sco per exempel l'engaschament d'ina ulteriura persuna.

L'art. 8 d'enfin ussa vegn stritgà senza cumpensaziun. Per la regla concernent la retenziun dal salari vala il DO.

Art. 9

Questa disposiziun corresponda da princip a l'art. 9 vertent. En quai che concerna l'obligaziun da cuntinuar cun il pajament dal salari vegni sa basà sin las reglas dals art. 324a e 324b DO, da las qualas i na dastga betg vegnir divergià a disfavur da las lavurantas e dals lavurants, però cun ina midada.

En cas da contracts illimitads vala tenor l'art. 324a DO l'obligaziun tenor lescha da cuntinuar cun il pajament dal salari pir a partir da l'emprim di dal quart mais d'engaschament. Sche lavurantas e lavurants d'aventan malsauns u inabels da lavurar durant ils emprims 3 mais, n'han ellas ed els betg dabun ch'il salari vegnia pajà, nun ch'i saja vegnì cunvegnerà insatge auter en il contract da lavur. Qua vegni ussa reglà che l'obligaziun da cuntinuar cun il pajament dal salari na vala betg pir a partir dal quart mais, mabain gia a partir da l'emprim di da l'engaschament.

En cas da contracts limitads vala tenor l'art. 324a DO l'obligaziun tenor lescha da cuntinuar cun il pajament dal salari a partir da l'emprim di da l'engaschament, sch'il contract limità prevesa ina durada da la lavur da dapli che 3 mais. Sch'in contract limità cun ina durada da

main che 3 mais è vegnì concludì, n'exista nagina obligaziun da cuntinuar cun il pajament dal salari. Qua vegni ussa fixà che l'obligaziun da cuntinuar cun il pajament dal salari vala a partir da l'emprim di, e quai independentamain da la durada concludida da la relaziun da lavur.

L'obligaziun da cuntinuar cun il pajament dal salari extingua en cas da relaziuns da lavur limitadas en mintga cas per la fin dal contract da lavur. Q.v.d., sch'ina persuna posseda in contract da lavur da 2 emnas e sch'ella daventa malsauna gia l'emprim di, stuess il salari da princip vegnir pajà per 3 emnas – ma perquai ch'il contract è vegni concludì mo per 2 emnas extingua il pajament dal salari gia suenter questas 2 emnas.

Questas divergenzas dal DO èn admissiblas tenor l'art. 324a al. 4 DO.

Art. 10

Alinea 1: Il salari vegn pajà per la fin dal mais (guardar art. 7 vertent). Las patronas ed ils patrons ston ultra da quai surdar a las lavurantas ed als lavurants per quest termin in rendaint en scrit detaglià dal salari. Sche las periodas da lavur importan main che 1 mais u van a fin amez in mais, ston il salari vegnir pajà ed il rendaint dal salari vegnir surdà per la fin da la perioda da lavur.

Alinea 2: Il salari en natiralias è er in salari. Il salari en natiralias è ina part integrala dal salari. Perquai sto vegnir pajà sin el l'assicuranza sociala resp. la contribuziun da la AVS. Il salari en natiralias po però vegnir deducì dal pajament dal salari. L'autezza resp. la valur dal salari en natiralias è prescritta. Ella sa drizza tenor las tariffas a norma da la lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents (LAVS; CS 831.10) e da l'ordinaziun davart l'assicuranza per vegls e survivents (OAVS; CS 831.101). Tenor l'art. 11 OAVS vegnan l'alimentaziun e l'alloschi da las lavurantas e dals lavurants valitads en l'economia da chasa cun 33.– francs per di. En cas da 44 uras da lavur per emna, quai che corresponda ad in salari minimal p.ex. d'ina persuna senza imprendissadi dad 831.60 francs brutto per emna, ed en cas ch'i vegn fatg cumplainamain diever da la dunsena e da l'alloschi, vegn ina part dal salari brut dad 831.60 francs – numnadamain 231.– francs (7 x 33.– francs) – furmada dal salari en natiralias. Il rest da 600.00 francs è il "salari en daner contant". Sch'il salari net vegn pajà, dastgan pia vegnir deducids maximalmain 231.– francs.

Sch'i na vegn betg fatg diever da prestaziuns en natiralias resp. da l'alloschi e da l'alimentaziun, uschia per exempel durant las vacanzas u durant il temp liber, na dastga il salari en natiralias er betg vegnir deducì dal pajament dal salari. Questa regla corresponda a l'art. 322 al. 2 DO, tenor il qual ina indemnizaziun d'alimentaziun e, sche las lavurantas ed ils lavurants

na blocheschan betg l'alloschi cun rauba persunala, er ina indemnissaziun d'alloschi ston vegnir pajadas en daners per ils dis libers, perquai che la prestaziun en natiralias croda davent, dapi che las lavurantas ed ils lavurants èn cun dretg absents. En cas d'in impediment da lavurar senza culpa tenor l'art. 324a DO resp. tenor l'art. 9 ed en cas da vacanzas tenor l'art. 329d al. 1 DO resp. art. 14 sto l'indemnissaziun vegnir pajada obligatoricamain (cf. Basler Kommentar, Obligationenrecht I, Basilea 2015, N 23 tar l'art. 322).

Quai vul dir che – en tals cas – in salari en natiralias na vegn ubain betg deducì ubain che questa deducziun sto vegnir pajada enavos, sche la deducziun vegn fatga sco standard.

Fin ussa era il salari en natiralias reglà per part en ils art. 9 al. 2, 10 al. 3 e 13 al. 1.

Art. 11

I correspunda a la pratica ch'ils custs da viadi resp. da l'emprim viadi dal lieu da domicil al lieu da lavur da las emploiadas da chasa, che vivan en la chasada, vegnan indemnissads sco spesas.

Art. 12

Alinea 1: La notg duai da princip servir al paus ed a la recreaziun da las persunas emploiadas. Da planisar acziuns da lavur durant la notg, pia tranter las 23.00 e las 6.00, è inadmissibel tenor questa disposiziun. Acziuns spontanee durant la disponibladad sin clom da notg èn pussaivlas en quest connex.

Alinea 2: Per persunas giuvenilas sut 18 onns vegn statui in scumond da lavurar durant la notg, e quai er per la disponibladad sin clom.

Art. 13

Alinea 1 e 2: Questas disposiziuns correspundan per gronda part a l'art. 10 vertent. Las persunas emploiadas han mintga emna il dretg d'in entir e d'in mez di sco temp liber. Quest temp liber sto vegnir concedì en mintga cas mintga emna. El na dastga betg vegnir suspendì. Ils dis libers na dastgan er betg crudar davent p.ex. pervia dad uras da lavur supplementaras. In di liber cumpiglia 24 uras senza interrupziun. Il mez di liber dura 8 uras senza interrupziun e sto vegnir concedì ordaifer la notg (pia betg tranter las 23.00 e las 6.00).

Alinea 3: Durant il temp liber n'exista nagina disponibladad sin clom ed in clom a la lavur resp. in'acziun da lavur spontanea è da princip esclusa. Mintgatant vul quai dir – en cas ch'ina acziun da lavur è necessaria e sto vegnir prestada durant il temp liber – che l'entir u il mez di respec-

tiv, durant il qual l'acziun da lavur spontana vegn prestada, na po betg vegnir quintà sco temp liber.

Sch'ils pasts durant il temp liber vegnan prendids ordaifer la chasada, na po correspondentain betg vegnir retratg in salari en natiralias ed ina deducziun sin il rendaquint dal salari na dastga betg vegnir fatga per quai resp. la perdita dal salari en natiralias sto vegnir cumpensada (guardar art. 10 al. 2).

L'art. 13 vertent vegn stritgà senza cumpensaziun, damai che quai è reglà en il DO.

Art. 14

En quai che concerna las vacanzas vegn surpigliada la regulaziun tenor l'art. 329d DO. Ella correspunda er a l'art. 11 vertent.

Vacanzas na dastgan da princip betg vegnir indemnizadas. Excepziunalmain, en spezial en cas da lavurs irregularas che chaschunan difficultads per calcular las vacanzas (curta durada da l'engaschament, temp parzial cun uras da lavur fitg irregularas), dastgan las vacanzas vegnir indemnizadas. Per 4 emnas vacanzas vala in supplement dad 8,33 %, per 5 emnas da 10,64 %, che sto vegnir cumprovà separadamain.

Er durant las vacanzas han las emploiadas da chasa il dretg d'alloschi e d'alimentaziun. Sche la persuna emploiada passenta las vacanzas ordaifer la chasada e sch'ella na mangia e na dorma er betg là, na survegn ella correspondentain nagin salari en natiralias e quel na dastga er betg vegnir deducì sin il rendaquint dal salari resp. i sto vegnir pajada ina indemnizaziun (guardar art. 10 al. 2).

Art. 15

Il cuntegn da questa disposiziun correspunda a l'art. 12 vertent. La data da las vacanzas fixeschan las patronas ed ils patrons. Ellas ed els ston però resguardar commensuradamain ils giavischs da lur emploiadas.

Art. 16

Alinea 1: Qua vegn fixada la regla impurtanta da l'obligaziun da documentaziun. Per prevegnir a difficultads en spezial en connex cun il pajament da tut ils salaris suenter la fin da la relaziun da lavur, vegn statuida in'obligaziun da documentaziun voluminusa. I duai esser visibel claramain, cura ch'i èn vegnidas prestadas acziuns da lavur e cura temp da preschientscha e cura ch'il temp liber e las pausas èn vegnids retratgs.

La documentaziun sto – correspondentamain al termin da surannaziun per dretgs da salari – vegnir tegnida en salv durant 5 onns.

Alinea 2: Plinavant ston las patronas ed ils patruns surdar a las employadas da chasa il contract da lavur sco er il contract normal da lavur chantunal qua avant maun (guardar art. 21 vertent).

Art. 17

La disposiziun d'enfin ussa da l'art. 14 vegn adattada qua a las relaziuns odiernas ed a la situaziun giuridica vertenta.

Per il cas che las employadas da chasa n'han betg in'assicuranza da malsauns, ston las patronas ed ils patruns far ina tala. Las premias da tala pajan las employadas da chasa.

Sch'i vegn fatga in'assicuranza (facultativa) da diarias (cf. art. 324a al. 4 DO), van las premias mintgamai per la mesadad a donn e cust da l'employada e da la patrona u dal patron.

Art. 18

La disposiziun d'enfin ussa da l'art. 15 vegn adattada qua a las relaziuns odiernas ed a la situaziun giuridica vertenta.

Las patronas ed ils patruns portan las premias da l'assicuranza cunter accidents da lavur, las personas employadas tala da l'assicuranza cunter accidents ordaifer la professiun, sch'ina tala sto vegnir fatga. Las patronas ed ils patruns pajan l'entir import da la premia d'assicuranza e deduceschan la part da las personas employadas da salari da quellas.

Concernent l'assicuranza d'accidents ordaifer la professiun ch'è obligatoria en cas dad 8 uras da lavur en media per emna, è decisiv il temp da lavur prestà effectivamain e betg il temp da preschientscha e betg il temp da lavur mess a quint.

Art. 19

Il temp d'emprova dura – sco tenor l'art. 16 vertent – 2 emnas, e quai en divergenza dal DO che prescriva 1 mais (guardar art. 335b DO).

L'art. 19 vertent è obsolet e vegn stritgà senza cumpensaziun.

Art. 20

La disposiziun qua avant maun, reglada enfin ussa en l'art. 17, prevesa in termin da desditga spezial per il temp d'emprova. Uschiglio correspunda ella a l'art. 335c DO. L'art. 17 al. 4 vertent vegn stritgà senza cumpensaziun.

Art. 21

Questa disposiziun correspunda a l'art. 18 vertent e vegn mo adattada redacziunalmain.

VII. Consequenzas finanzialas

La revisiun parziala qua avant maun n'ha naginas consequenzas finanzialas ni persunalas per il chantun.

VIII. Buna legislaziun

Ils princips da la "buna legislaziun" tenor las prescripziuns da la regenza (guardar conclus da la regenza dals 16 da november 2010, prot. nr. 1070) vegnan observads en quest project da revisiun.

IX. Valitaziun da las consequenzas da la regulaziun

La revisiun qua avant maun dal contract normal da lavur na fixescha betg reglas fundamentialmain novas u pli severas en spezial per interpresas pitschnas e mesaunas (IPM), mabain concretisescha talas en il rom da reglas vertentas dal dretg da lavur, fixescha – nua che quai è necessari per la protecziun da las emploiadas e dals emploiads – divergenzas envers il DO e sa demussa sco pli chapaivla. La revisiun qua avant maun n'ha pia quasi naginas consequenzas per las IPM. Pertutgads èn oravant tut las patrunas ed ils patruns en las economias da chasa ed uschia persunas natiralas. En quest connex stoi vegnir constatà che tut las reglas concernent la relaziun da lavur, inclusiv talas dal contract normal da lavur chantunal, han gia fin ussa stuì vegnir resguardadas ed observadas. Envers las relaziuns vertentas na chaschunan las prescripziuns adattadas nagina lavur supplementara degna da vegnir menziunada – il cuntrari, ellas duain er gidar da sclerir dumondas avertas ed a simplifitgar la pratica giuridica. A medem temp èn pertutgads l'emprest da persunal e las intermediaziuns da persunal. Ma er qua na datti naginas novaziuns degnas da vegnir menziunadas che chaschunassan in effect regulativ e limitand u che fissan colliadas cun ina lavur burocratica supplementara. Eventualmain rendan l'obligaziun da documentaziun e las reglas d'indemnisaziun in zic pli greva la lavur dals biros d'emprest da persunal. En quest connex èn d'ina vart pertutgadas fitg paucas IPM e da l'autra vart vegn stgaffida uschia segirezza giuridica per far il rendaqunt dal salari.

Ultra da quai serva quai a la protecziun da las emploiadas da chasa che ston savens prestar bler temp da preschientscha.